

Glimt fra økonomiseminaret 2023

Af Hans-Henrik Nielsen

Bestyrelsesmedlem i Foreningen for Kirkegårdskultur

I strålende solskin mødtes 140 af foreningens medlemmer den 15. august på Dalum Landbrugsskole i Odense til et seminar om kirkegårdenes økonomi.

Baggrunden for seminaret er de stadigt stigende omkostninger ved at drive kirkegårdene.

Foreningens formand, Elof Westergaard, bød alle velkommen og glædede sig over den store interesse for vores kirkegårde og denne problemstilling. Som indledning til dagens program gennemgik Hans-Henrik Nielsen, hvorledes udviklingen i kirkegårdenes underskud har udviklet sig gennem de seneste år, så det for 2021 samlet set udgør ca. 1,1 mia. kr., et beløb, som dækkes af kirkeskatten. Han erindrede samtidig om, at kirkegårdene, som samfundets begravelsesvæsen, er det sidste led i sundhedsvæsenet.

Han pegede i den forbindelse på den demografiske udvikling i befolkningen med flere ældre og folkekirkens vigende medlemsprocent. Det betyder alt andet lige, at det må forventes, at udskrivningsgrundlaget for kirkeskat falder i de kommende år. Det, samt de ændrede begravelsesmønstre, med færre kistegrave og flere urnegrave, betyder også, at samlede beløb i gravstedskapitalerne også vil falde. Begge dele er økonomisk udfordrende for kirkegårdene.

Kirkegårdenes betydning for danskerne blev fremhævet af Bjarne Rødkjær, formand for FAKK. Kirkegårdene er på mange måder kirkens største kontaktflade med menigheden. Betydningen af det må ikke undervurderes. Udlicitering og stordrift indebærer en risiko for, at graverne bliver upersonlige ukrudtsfjernere.

I tilslutning hertil gav Lone Wellner Jensen, provst i Kerteminde-Nyborg Provsti, os en indsigt i det arbejde, som prov-

stierne i Fyens Stift har gjort for at belyse arbejdsmængden på kirkegårdene og tage dem med ind i de samlede overblik for provstiernes samlede økonomi. Afvejningen af krav, nødvendighed, behov og ønsker til kirkegårdene og deres betydning er væsentlig.

Betydningen af kirkegårdene blev også fremhævet af Dennis Næser, kirkegårdsleder på Horsens Kirkegårde. De er både samfundsbærende og kulturbærende på samme måde som kirkebygningerne. De fortæller om tidligere tiders syn på døden, begravelsen og mindekulturen og viser udviklingen, som den sker nu, med alle de mere individuelle ønsker til gravstedet.

Christina Rygaard, provst i Tønder Provsti, talte til alles hjerter om kærligheden til kirkegården og om at sørge for, at den bevares som det betydende mindsted, den er, også selv om der er mere end betydelige udfordringer, hvor hun kommer fra. Økonomien der tilsiger tilbageholdenhed, og med det kommer andre løsninger i spil på kirkegårdene. Det er bl.a. ændrede vedligeholdelsesplaner, hvor der også kan gro højt græs på dele af kirkegårdene.

Fra Københavns Kirkegårde gav Pernille Vange, chef for Københavns Kirkegårde, efter frokosten et spændende og interessant indblik i økonomien i de kommunale kirkegårde. Den er på flere måder anderledes, end hvad der gælder for

Engageret drøftelse mellem salen og oplægsholderne.
Foto: Mette Fauerskov.

folkekirkens kirkegårde. F.eks. findes der ikke gravstedskapitaler, som er hensat til betaling af de vedligeholdelsesaftaler, som kirkegården indgår med gravstedsejerne. Her er kirkegårdenes økonomi en del af den årlige kommunale budgetlægning, på lige fod med andre kommunale institutioner. Vi blev ved økonomien, og Jørgen Nielsen, formand for Folkekirkens Fælles Kapitalforvaltning, gav et indblik i, hvorledes gravstedskapitalerne forvaltes, og hvilke udfordringer der har været de senere år med de meget lave, og nu stigende, renter, som har medført tab på de investerede midler. Den ændrede demografi i befolkningen og den måde, som begravelserne ændrer sig på, med flere urnebegravelser, giver også udfordringer, både på grund af de mindre vedligeholdelsesbeløb og de kortere vedligeholdelsesperioder.

Fra Kirkeministeriet gav Klaus Kerrn-Jespersen ministeriets syn på kirkegårdene og de økonomiske udfordringer, der er for såvel folkekirken som helhed som for kirkegårdene i

særdeleshed. Budskabet var, at ikke alt er sort i sort. Kirkegården skal tale om udvikling frem for afvikling, forfald og undergang. Det tager 50-60 år at nedlægge en kirkegård. Det giver god anledning til at tænke på, hvordan den skal bevares med et genkendeligt kirkegårdsudtryk og med skyldigt hensyn til bevaringsværdige gravsteder. Der blev også peget på, at der er økonomiske udfordringer i yderområderne i Danmark, og at det også i høj grad gælder for kirkerne og kirkegården.

Med det fokus, der gennem seminaret, de gode indlæg, spørgsmål og drøftelser, for slet ikke at nævne den gode snak deltagerne imellem, var på emnet, er det oplevelsen, at kirkegårdenes økonomi har været et underbelyst område, som fortjener mere opmærksomhed fra alle sider. Kirkegården er meget væsentlige elementer i samfundet og i folkekirken, og det kalder på en bred behandling af problemstillingerne, hvilket Foreningen for Kirkegårdskultur vil arbejde videre med.

Pause i det gode vejr på Dalum Landbrugsskole.
Foto: Mette Fauerskov.

